

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Leszek Bosek

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie z odwołania A. M.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z 8 czerwca 2022 r.
w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu
na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Koninie,
ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2022 r., poz. 4,
z udziałem I. F.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 19 lipca 2023 r.,

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

W dniu 8 lipca 2022 r. A.M. (skarżący lub odwołujący), na podstawie art. 44
ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. 2021,
poz. 264 ze zm., dalej: u.KRS) zaskarżył uchwałę Krajowej Rady Sądownictwa nr [...] z
dnia 8 czerwca 2022 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do
pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Koninie (M.P. 2022,
poz. 4, dalej: Uchwała).

W odwołaniu skarżący zarzucił Uchwale sprzeczność z prawem, to jest:

1. naruszenie w ramach procedowania oceny kandydatur na wolne stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Koninie, art. 33 ust. 1 oraz art. 22 ust. 1 i 2 u.KRS w zw. z § 9 ust. 4 uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr 158/2019 z dnia 18 lutego 2019 r. (Monitor Polski z 2019 r., poz. 192; dalej jako „Regulamin Rady” lub „Regulamin KRS”), polegające na braku wszechstronnego rozważenia sprawy, w szczególności w postaci nieprzedstawienia – w ramach referowania jego kandydatury – wszystkich istotnych okoliczności dla łącznej oceny kandydatur, co w sposób bezpośredni skutkowało niekorzystnym dla niego wynikiem zarządzanego głosowania łącznego kandydatur na wolne stanowisko sędziego w Sądzie Okręgowym w Koninie;
2. naruszenie art. 35 ust. 2 u.KRS, poprzez zastosowanie wadliwych kryteriów oceny doboru kandydata rekomendowanego Prezydentowi RP, w tym kryteriów, które nie stanowią desygnatu wypełniającego treść normatywną tego przepisu (np. pełnienie funkcji w strukturach administracyjnych sądownictwa), dalej kryteriów, które we wzajemnym powiązaniu wszystkich trzech kandydatur powinny skłonić Radę do innej uchwały, niż o treści zaskarżonej (odpowiednie przygotowanie zawodowe, umiejętności w stosowaniu prawa), wreszcie kryteriów matematycznie nieprawdziwych (tzw. wskaźnik stabilności orzecznictwa).

Skarżący wniósł o uchylenie uchwały w całości i przekazanie sprawy Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając swoje stanowisko, skarżący w pierwszej kolejności wskazał, że referując jego kandydaturę, członkini Rady przytaczając uwagi odnośnie do jego oceny, m.in. stwierdziła, że był w składzie orzeczniczym, który zwrócił się z pytaniem prawnym do Sądu Najwyższego. W jego ocenie pominięto przy tym dość istotną okoliczność, że w sprawach tych wstępował jako sprawozdawca, a więc autor pytań prawnych, które stały się podstawą podjęcia przez Sąd Najwyższy dwóch uchwał z 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20 i z 25 stycznia 2022 r., III CZP 4/22. Skarżący wskazał, że większe zainteresowanie tym wątkiem mogłoby spowodować bardziej wnikliwą ocenę jego kandydatury, pod kątem tego specyficznego kryterium oceny.

Poza tym skarżący wskazał, że członkowie Rady co prawda mają zapewniony dostęp do systemu teleinformatycznego w zakresie postępowań nominacyjnych, lecz zapewnienie tego dostępu nie oznacza automatycznie tego, że członkowie Rady w całości zaznajamiają się z tym materiałem. W tej sytuacji, jego zdaniem, gdyby referat dotyczący jego kandydatury był bardziej precyzyjny, wynik głosowania, mógłby okazać się inny, a przez to i treść zaskarżonej Uchwały korzystniejsza dla skarżącego. Zarzucił więc zaskarżonej Uchwale to, że skutkiem niedokładności referatu dotyczącym oceny jego kandydatury na wolne stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Koninie, mogło dojść do zniekształcenia wyników głosowania nad treścią zaskarżonej Uchwały, gdyż członkowie Rady nie zostali zaznajomieni komplementarnie i szczegółowo z rudymentarną treścią jego uwag do oceny.

Jak wskazał, w referacie oceniającym jego kandydaturę zabrakło uszczegółowienia jego wkładu orzeczniczego w pozyskiwanie uchwał prawnych rozstrzygających istotne zagadnienia prawne, w kontekście ustawowej przesłanki „doświadczenia w stosowaniu przepisów prawa” (art. 35 ust. 2 pkt 1 u.KRS). Zwrócił zatem uwagę na fakt, że jego kontrkandydat takiego doświadczenia w stosowaniu prawa na tym polu nie posiada.

W następnej kolejności podniósł, że sędzia będąca referentem jego kandydatury, przytoczyła jego słowa podając, że orzeka bez względu na statystyczną poprawność wydanych przez niego orzeczeń. Jednak, jak zauważył, pominęła zawarte w uwagach dodatkowe zastrzeżenie, że nie dotyczy to sytuacji, gdy zachodzą warunki związania sądu pierwszej instancji z przepisu art. 386 § 6 k.p.c. W ocenie skarżącego, jest to bardzo ważne spostrzeżenie, bo brak tej ubocznej uwagi mógł powodować u członków Rady mylne wyobrażenie.

Zauważył też, że w wygłoszonym referacie zabrakło choćby w skrócie przytoczenia jego uwag co do zmian jego wyroków w sprawach alimentacyjnych, tak samo – w jego ocenie – zabrakło odniesienia się do przyczyn uchylenia orzeczeń w kilku sprawach. Podniesiona natomiast została jego słaba stabilność orzecznictwa, dlatego jego zdaniem, kwestia przyczyn zmian lub uchyłeń jego orzeczeń powinna dosadniej wybrzmieć w ramach tego referatu. Przy tym zauważył, że u jego kontrkandydata w analizowanym okresie uchylono do ponownego rozpoznania 8,57% spraw (3 sprawy z 35 ogółem), natomiast u niego takim

rozstrzygnięciem zakończyło się 5 spraw na 59 zaskarżonych, co daje wynik 8,47%. Dalej wskazał, że w odniesieniu do zmian wydanych przez niego wyroków, referent jego kandydatury zupełnie pominął to, co przedstawił w uwagach do oceny, że przeważająco zapadały one w sprawach alimentacyjnych, w których ocena kosztów utrzymania dziecka w dużej mierze determinowana jest swobodą w ocenie materiału dowodowego, a same zmiany były niewielkie.

Ponadto wskazał, że w referacie zabrakło odnotowania tego co napisał w uwagach, iż przez prawie 6 ostatnich lat orzekał w wydziale rodzinnym, co pozwoliło mu nabyć doświadczenia orzeczniczego, które stanowi przeważającą materię spraw rozwodowych, we właściwości sądów okręgowych (władza rodzicielska, kontakty z dzieckiem, alimenty). W jego ocenie dopytywanie się przez jednego z członków Rady o docelowy wydział, przy uwzględnieniu powyższej okoliczności, „mógłby zmienić losy głosowania lub co najmniej wzbudzić zainteresowanie członków Rady i jakąś dyskusję na ten temat”. Zauważa przy tym, że jego kontrkandydat swoje doświadczenie w stosowaniu prawa w tej akurat materii wywodzi z początku lat 90-tych.

Zwrócił również uwagę na okoliczność, iż otrzymał 3 głosy „za” oraz 11 głosów „wstrzymujących się” od głosowania, podkreślając, że gdy ktoś wstrzymuje się od głosowania, to dlatego bo nie czuje się dostatecznie przekonany do tego, by zarówno zagłosować „za”, jak i do tego, by zagłosować „przeciw”.

W dalszej części uzasadnienia podniósł, że „doświadczenie zawodowe” winno być oceniane nie tyle przez pryzmat jego trwania, ale jego jakości, co – jak zaznaczył – w jego wypadku owocuje odwagą jurysdykcyjną w stawianiu pytań prawnych do Sądu Najwyższego.

Co więcej, skarżący podniósł okoliczność, że złożył on egzamin sędziowski z oceną dobrą, podczas gdy rekomendowany kandydat na ocenę dostateczną. Zwrócił też uwagę, że kryterium sprawowania funkcji w strukturach sądowych nie podlega subsumpcji pod przepisy prawa określające przesłanki materialno-prawne do wyboru jednego kandydata spośród kilku zgłoszonych. Jak zaznaczył, funkcje związane z administrowaniem w sądzie nie ma żadnego przełożenia na to, jakimi są orzecznikami. W jego ocenie, uwzględnienie przez Radę powyższej przesłanki jest sprzeczne z art. 35 ust. 2 u.KRS.

W zakresie delegacji do sądu wyższej instancji kandydata rekomendowanego przez KRS, podniósł, że stanowi ona zaledwie 0,5 procenta delegacji w sądzie wyższej instancji. Zauważył, że rozpoznawanie zażaleń poziomych, pozwala sędziom szczebla rejonowego doświadczać orzekania odwoławczego. Jak zaznaczył, niewiele różni się orzekanie jako sędzie referent wyznaczony do rozpoznania zażalenia w sądzie rejonowym na postanowienie tego sądu, np. o zabezpieczeniu alimentów, czy umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, od rozpoznawania apelacji w takich sprawach.

Na okoliczność faktów i zdarzeń szczegółowo opisanych w uzasadnieniu, skarżący wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z nagrania posiedzenia Krajowej Rady Sądownictwa z 8 czerwca 2022 r.

Pismem z 26 lipca 2022 r. poinformowano, że Krajowa Rada Sądownictwa w niniejszej sprawie indywidualnej nie składa odpowiedzi na przedmiotowe odwołanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 44 ust. 1 u.KRS uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Zaznaczyć należy, że ten rodzaj postępowania odwoławczego przed Sądem Najwyższym nie stanowi sądowego wymiaru sprawiedliwości sprawowanego przez sądy powszechne i wojskowe, ale stanowi sądową kontrolę aktów władzy publicznej mającą przeciwdziałać naruszaniu konstytucyjnie gwarantowanych wolności lub praw jednostki. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny - dokonując doprecyzowania treści konstytucyjnego prawa do sądu - chodzi o sytuację, „gdy sądy działają jako organ kontroli innych aktów władzy publicznej rozstrzygających sprawy jednostek po to, aby ustrzec je przed arbitralnością władzy” (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 12 maja 2003 r., SK 38/02, pkt III.4.). Nie mamy w tym wypadku do czynienia ze sprawowaniem „wymiaru sprawiedliwości”, ale z zapewnieniem ochrony prawnej, której akty nie są ostatecznym rozstrzygnięciem sporu prawnego, ale końcową

kontrolą legalności działań władzy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 9 listopada 2020 r., I NO 82/20 oraz I NO 89/20).

2. W świetle art. 33 i art. 35 u.KRS Krajowa Rada Sądownictwa podejmuje uchwałę po wszechstronnym rozważeniu sprawy i ma obowiązek procedować na podstawie zgromadzonej dokumentacji oraz wyjaśnień, o ile zostały złożone, kierując się oceną kwalifikacji kandydatów, uwzględniając ich doświadczenie zawodowe, w tym doświadczenie w stosowaniu przepisów prawa, dorobek naukowy, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia; także uwzględnia opinię kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów.

Dodatkowo, na podstawie art. 42 ust. 1 u.KRS Rada zobowiązana jest do sporządzenia uzasadnienia uchwały podejmowanej w sprawach indywidualnych. Artykuł 42 u.KRS nie określa przy tym wymaganej treści uzasadnienia. Kierować się zatem należy jego funkcją. Oczywistym jest, że uzasadnienie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nie może być powtórzeniem treści całego zgromadzonego materiału sprawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2019 r., I NO 30/19). Treść uzasadnienia nie może też być zdawkowa i sprowadzać się do gołosłownego zapewnienia o zastosowaniu przejrzystych i obiektywnych kryteriów oceny. Jak sama nazwa wskazuje, uzasadnienie ma wskazywać na okoliczności, które daną decyzję czynią zasadną. Okoliczności takiej nie stanowi sam fakt, że decyzję podjął organ do tego umocowany, ani też samo zapewnienie tego organu o zasadności podjętej przezeń decyzji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 1 lipca 2019 r., I NO 70/19).

Przepisy te, wraz z art. 60 Konstytucji RP, który chroni prawo obywateli polskich korzystających z pełni praw publicznych do dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach, tworzą zasadnicze ramy kontroli legalności uchwał Krajowej Rady Sądownictwa. To właśnie uzasadnienie uchwały pozwala w pierwszej kolejności dokonać Sądowi Najwyższemu oceny prawidłowości kierowania się kryteriami oceny sformułowanymi w art. 33 i art. 35 u.KRS w sposób, który nie stanowiłby nieuprawnionej oceny merytorycznej kandydatów przez Sąd Najwyższy. Kierowanie się przez Radę przejrzystymi, jednolitymi i sprawiedliwymi (racjonalnymi) kryteriami selekcyjnymi musi zatem jasno wynikać z uzasadnienia Uchwały (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2017 r., III KRS 17/17;

z 1 lipca 2019 r., I NO 70/19). Z tego też powodu, w uzasadnieniu należy wskazać te kryteria, które stanowiły przesłankę decydującą o odmowie przedstawienia Prezydentowi RP kandydata na urząd sędziego tak, aby można było stwierdzić, że w trakcie procedury konkursowej o przedstawieniu lub nieprzedstawieniu danego kandydata na stanowisko sędziowskie decydowały racjonalne kryteria oceny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 1 lipca 2019 r., I NO 70/19).

3. Przy rozpatrywaniu środka zaskarżenia jakim jest odwołanie od uchwały KRS, zastosowanie znajdują przepisy k.p.c. o skardze kasacyjnej (art. 44 ust. 3 u.KRS). Dlatego też, Sąd Najwyższy rozpoznaje odwołanie od niej w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a z urzędu bierze pod rozagę tylko nieważność postępowania (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Stosownie natomiast do odpowiednio stosowanego art. 398³ § 2 k.p.c., poza kognicją Sądu Najwyższego pozostają dokonane przez Radę ustalenia faktyczne i ocena dowodów (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 22 lipca 2013 r., III KRS 209/13; z 6 maja 2015 r., III KRS 16/15).

4. W realiach niniejszej sprawy, skarżący zarzucił naruszenie w ramach procedowania oceny kandydatur na wolne stanowisko sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Koninie art. 33 ust. 1 oraz art. 22 ust. 1 i 2 u.KRS w zw. z § 9 ust. 4 Regulaminu Rady oraz naruszenie art. 35 ust. 2 u.KRS. Zarzuty te sprowadzają się do podnoszenia braku wszechstronnego rozważenia sprawy, w szczególności w postaci nie przedstawienia – w ramach referowania jego kandydatury – wszystkich okoliczności istotnych dla łącznej oceny kandydatur, a ponadto zastosowanie wadliwych kryteriów oceny doboru kandydata rekomendowanego Prezydentowi RP.

5. Odnosząc się do zarzutu polegającego na braku wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy, przede wszystkim zauważyć należy, że Rada dysponowała pełną dokumentacją załączoną przez kandydatów do zgłoszeń, dotyczącą m.in. wykształcenia, doświadczenia zawodowego, opinii kwalifikacyjnych, szkoleń oraz dorobku naukowego. Na podstawie tak zgromadzonego materiału, zarówno zespół jak i Rada dokonali oceny skarżącego oraz kontrkandydatów. Zarówno zespół, jak i Rada zdecydowali o rekomendowaniu I. F. i nierekomendowaniu skarżącego oraz G. R.

6. Skarżący uzasadniając zarzut z pkt 1 *petitum*, odniósł się przede wszystkim do wadliwości referatu jego kandydatury, z uwagi na pominięcie szeregu okoliczności zawartych w zgłoszonych uwagach do oceny, przez co Rada nie dokonała – w jego ocenie – wszechstronnego rozważenia sprawy. Tymczasem z lektury uzasadnienia zaskarżonej Uchwały wynika, że Rada zapoznała się z zgłoszonymi przez skarżącego uwagami do oceny (s. 7 Uchwały). Wysnuć z tego należy oczywisty wniosek, iż mimo braku przedstawienia określonej materii w ramach referowania jego kandydatury, a przez to odczucia przez skarżącego niedosytu co do jej treści, Rada miała sposobność zapoznać się ze wszystkimi istotnymi okolicznościami i na potwierdzenia tego faktu, w treści uzasadniania Uchwały uczyniła stosowną wzmiankę. Nie polega więc na prawdzie twierdzenie skarżącego, że członkowie Rady nie zostali zaznajomieni komplementarnie i szczegółowo z rudymenarną treścią jego uwag do oceny (s. 5 odwołania).

Należy mieć na uwadze, że proceduralna zasada wszechstronnego rozważenia sprawy realizowana jest w sposób dwuetapowy. W pierwszym etapie postępowanie wyjaśniające prowadzi wyznaczony przez Radę zespół, którego zadaniem jest przygotowanie materiałów niezbędnych do podjęcia przez Radę uchwały w przedmiocie rozstrzygnięcia konkursu na określony w ogłoszeniu Ministra Sprawiedliwości urząd. Ponadto Rada zawiadamia Ministra Sprawiedliwości o jego powołaniu oraz o sprawach indywidualnych przekazanych zespołowi w celu przygotowania ich do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady. Zespół dokonuje sprawdzenia zgłoszeń pod względem formalnym, bada czy materiały są kompletne, a w przypadku stwierdzenia, że materiały nie są kompletne, wzywa do ich uzupełnienia, dokonuje wysłuchania kandydatów. Jeśli na stanowisko sędziowskie albo asesorskie zgłosił się więcej niż jeden kandydat, zespół opracowuje listę rekomendowanych kandydatów (art. 35 ust. 1 u.KRS). Przy ustalaniu kolejności kandydatów na liście zespół kieruje się przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto uwzględnia: doświadczenie zawodowe, w tym doświadczenie w stosowaniu przepisów prawa, dorobek naukowy, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia; opinię kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów (art. 35 ust. 2 pkt 1 i 2 u.KRS). Zespół może zatem

rekomendować więcej niż jednego kandydata. Etap postępowania nominacyjnego prowadzony przez Zespół nie podlega odrębnej kontroli sądowej, a Rada nie jest związana stanowiskiem zespołu powołanego do przygotowania sprawy indywidualnej do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady (art. 31 ust. 1 u.KRS). Drugi etap postępowania odbywa się na posiedzeniu plenarnym Rady. Zgodnie z § 9 ust. 4 Regulaminu KRS referent przedstawia zwięźle stan sprawy, zaznaczając okoliczności istotne dla podjęcia uchwały przez Radę, stanowisko zespołu lub komisji oraz odpowiada na pytania członków Rady. Wszyscy członkowie Rady mają dostęp do materiałów przedłożonych przez kandydatów w toku postępowania nominacyjnego. Mogą oni zatem, po zapoznaniu się z materiałami, dokonać odmiennej oceny kandydatów, co ma odzwierciedlenie w głosowaniu. Podczas posiedzenia Rady członkowie zabierają głos, zadają pytania, co również może mieć wpływ na decyzję o głosowaniu za innym kandydatem niż wskazany przez zespół. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie ma wątpliwości, że choć przepis art. 35 ust. 2 u.KRS odnosi się wprost do zespołu, to z wykładni systemowej i funkcjonalnej wynika, że ma on również zastosowanie do plenarnej oceny kandydatów przez Radę. Resumując, Rada nie jest związana stanowiskiem zespołu, ma jednak obowiązek wziąć to stanowisko pod uwagę w ramach wszechstronnego rozważenia sprawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 8 marca 2012 r., III KRS 1/12, OSNP 2013, nr 3-4, poz. 47).

W przedmiotowej sprawie Zespół przyjął jednogłośnie stanowisko o zarekomendowaniu Radzie kandydatury I. F., wskazując, że wniosek taki jest w pełni uzasadniony treścią załączonych ocen kwalifikacyjnych, informacjami dotyczącymi posiadanego przez kandydatów doświadczenia zawodowego, w tym doświadczenia w stosowaniu przepisów prawa, opiniami służbowymi, poparciem środowiska sędziowskiego. W uzasadnieniu stanowiska wskazano, że – w ocenie zespołu – kandydat spełnia przesłanki i powołania na stanowisko sędziego sądu okręgowego: legitymuje się najdłuższym doświadczeniem życiowym i stażem zawodowym, prowadzi pracę dydaktyczną, a jego praca i kwalifikacje zostały ocenione pozytywnie. Rada przychyliła się w pełni do tego stanowiska.

Skarżący uzasadniając podstawy odwołania ucieka się natomiast do własnych uwag do oceny, które jego zdaniem, gdyby zostały zreferowane

Radzie w sposób dla niego zadawalający, mogłyby zmienić wynik głosowania nad kandydatami. Jednak czynione przez niego spostrzeżenia co do wyników głosowania mają charakter wyłącznie hipotetyczny, włącznie z twierdzeniami o powodach, dla których 11 członków Rady wstrzymało się od głosowania. Uzasadniając odwołanie stwierdza też, że gdyby referat dotyczący jego kandydatury był bardziej precyzyjny, to treść zaskarżonej Uchwały Rady mogłaby być dla niego korzystniejsza. Wszystkie te dygresje przedstawione zostały przez skarżącego w spekulatywnym świetle, w sposób wyrażnie subiektywny i zgodnie z jego własnymi oczekiwaniami. Warta odnotowania jest okoliczność, że referat kandydatury skarżącego zawierał, stwierdzenie odwołujące się do jego uwag, iż skarżący nie unika rozwiązywania ważnych problemów interpretacyjnych, występując w składzie, który zwrócił się z pytaniem do Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego, dzięki czemu przesłanie tej wypowiedzi nabrało wysoce pozytywnego waloru. Dodatkowe zasygnalizowanie w ramach referowania jego kandydatury, że skarżący był autorem pytań prawnych w dwóch sprawach, występując jako sędzia sprawozdawca, w następstwie których Sąd Najwyższy podjął uchwały, nie zmienia jednoznacznie pozytywnego wydźwięku tego przekazu.

7. Zważywszy na to, że Skarżący zarzucił brak wszechstronnego rozważenia sprawy, a z treści Uchwały oraz zgromadzonego materiału sprawy wynika, że wskazany kandydat został w dniu 24 lipca 2018 r. powołany do pełnienia funkcji Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy Sądzie Okręgowym w K., natomiast kwestie związane z systemem odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów wielokrotnie stanowiły przedmiot rozstrzygnięć w orzecznictwie TSUE (zob. np. wyrok: z 15 lipca 2021 r. w sprawie C-791/19; wyrok z 5 czerwca 2023 r. w sprawie C-204/21R), uwzględniając treść uchwały składu 7 sędziów SN z 8 stycznia 2020 r., I NOZP 3/19, która ma moc zasady prawnej, Sąd Najwyższy zobowiązany był do zbadania czy w odniesieniu do wskazanego kandydata nie zachodzą okoliczności które wskazywałyby, że sąd, w składzie którego będzie on zasiadał nie będzie niezależny i bezstronny. Jak bowiem podkreślono w uzasadnieniu przywołanej uchwały Sądu Najwyższego, sądowa kontrola uchwał KRS musi być tak ukształtowana, aby zapewnić pełną skuteczność prawa Unii Europejskiej-

Sąd Najwyższy dokonując badania niezależności i bezstronności sądu, w składzie którego zasiada sędzia pełniący funkcję zastępcy rzecznika dyscyplinarnego wskazał, że przesłanki takiego testu obejmują m.in. kwestię powiązania okresu drogi awansowej z objęciem ważkich stanowisk w administracji sądowej, dotyczą przebiegu obrad na forum Krajowej Rady Sądownictwa, opinii zgromadzeń ogólnych sędziów, opinii wizytatorów, osiągnięć zawodowych (w zestawieniu z osiągnięciami kontrkandydatów do awansu), a wreszcie sposób zachowania i postępowania po uzyskaniu awansu, w tym stopień związania z aktualnie urzędującą reprezentacją polityczną Ministerstwa Sprawiedliwości, jako organu władzy wykonawczej (zob. wyrok Sądu Najwyższego: z 19 października 2022 r., II KS 32/21). Jak wskazywał Sąd Najwyższy, okolicznościami wskazującymi na powiązanie sędziego z władzą wykonawczą są m.in. udział w pracach gremiów powiązanych z władzą polityczną, dodatkowe zatrudnienie w jednostkach bezpośrednio podporządkowanych władzy politycznej, czy też działalność publiczna i wypowiedzi danego sędziego, wykraczające poza gwarantowane przez Konstytucję ramy udziału w debacie publicznej, a wskazujące na zaangażowanie w realizację określonych celów politycznych władzy wykonawczej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 19 października 2022 r., II KS 32/21).

Uwzględniając okoliczności dotyczące przebiegu dotychczasowej drogi awansowej i pełnione funkcje wskazanego kandydata oraz mając na względzie jednogłośnie poparcie kolegium Sądu Okręgowego w Koninie i pozytywną ocenę kwalifikacji, jak też brak, na podstawie źródeł ogólnie dostępnych, informacji o powiązaniu wskazanego kandydata z władzą wykonawczą, Sąd Najwyższy stwierdził brak zaistnienia okoliczności wskazujących, że sąd, w składzie którego będzie zasiadał wskazany kandydat nie będzie niezależny i bezstronny, w konsekwencji nie było podstaw do uchylenia Uchwały.

8. Sąd Najwyższy nie uwzględnił również zarzutu naruszenia art. 35 ust. 2 u.KRS, polegającego na wadliwym doborze kryteriów oceny kandydata rekomendowanego Prezydentowi RP. Należy zaznaczyć, że jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Sąd Najwyższy nie może dokonywać oceny powodów, dla których „te, a nie inne kryteria wyboru miały charakter decydujący; w szczególności jeżeli w zakresie poszczególnych kryteriów i ich całościowej oceny,

poszczególni kandydaci nie wykazują ekstremalnych różnic, które mogłyby uzasadniać przyjęcie naruszenia procedury lub przekroczenie granic swobodnego uznania” (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 7 listopada 2016 r., III KRS 27/16; z 10 stycznia 2017 r., III KRS 34/16; z 4 kwietnia 2017 r., III KRS 5/17; z 13 lipca 2017 r., III KRS 16/17; z 6 lutego 2019 r., I NO 21/18; z 24 kwietnia 2019 r., I NO 27/19; z 24 kwietnia 2019 r., I NO 18/19; z 24 kwietnia 2019 r., I NO 16/19; z 15 maja 2019 r., I NO 21/19; z 17 maja 2019 r., I NO 11/19; z 26 listopada 2019 r., I NO 74/19; z 2 lutego 2021 r., I NKRS 18/21). Jak też wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego, ocena doboru kryteriów oraz znaczenie przyznane każdemu z nich pozostają w istocie poza zakresem kompetencji Sądu Najwyższego, która opiera się na kontroli zgodności uchwał Krajowej Rady Sądownictwa z prawem (art. 44 ust. 1 ustawy o KRS), w tym również z podstawowymi zasadami prawa obejmując również kontrolę zgodności z prawem zastosowanych kryteriów oceny (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 15 grudnia 2011 r., III KRS 12/11; z 12 czerwca 2019 r., I NO 43/19; postanowienie Sądu Najwyższego z 28 października 2020 r., I NO 51/20). Sąd Najwyższy nie ma również kompetencji do merytorycznego rozpatrywania kwalifikacji zawodowych kandydata. Rolą Sądu Najwyższego nie jest zastępowanie Rady w wykonywaniu jej ustawowo wyznaczonego zadania, jakim jest rozpatrywanie i ocena kandydatów do pełnienia wspomnianego urzędu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 15 lipca 2015 r., III KRS 32/15; z 21 lipca 2015 r., III KRS 36/15, postanowienie Sądu Najwyższego z 28 października 2020 r., I NO 51/20), a kompetencja do badania stopnia dojrzałości zawodowej kandydatów należy do Rady (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 15 grudnia 2011 r., III KRS 27/11; z 15 września 2015 r., III KRS 48/15; postanowienie Sądu Najwyższego z 28 października 2020 r., I NO 51/20). Samo niezadowolenie lub subiektywne poczucie pokrzywdzenia nie stanowi usprawiedliwionej podstawy odwołania, jeżeli odwołujący się nie wskazał uzasadnionych zarzutów, które potwierdzałyby rzeczywiste zastosowanie wobec jego kandydatury nierównych lub dyskryminujących kryteriów dostępu do wakujących stanowisk sędziowskich w porównaniu do innych zgłoszonych kandydatów (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 10 czerwca 2009 r., III KRS 6/08; z 12 czerwca 2019 r., I NO 43/19). Sąd Najwyższy nie może dokonywać porównania kandydatur celem ustalenia czy w rzeczywistości

najlepszy z biorących udział w konkursie kandydat został rekomendowany Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej. Jego rolą jest jedynie ustalenie „czy uwzględnione przez Radę w danej procedurze nominacyjnej kryteria oceny zostały zastosowane w jednakowy sposób w stosunku do uczestniczących kandydatów” (wyroki Sądu Najwyższego: z 15 lipca 2015 r., III KRS 30/15, z 6 września 2019 r., I NO 102/19; z 10 lutego 2021 r., I NKRS 11/21; z 28 marca 2023 r., I NKRS 100/22).

Należy też zaznaczyć, że każde postępowanie nominacyjne ma odmienny charakter, a Rada ma prawo indywidualnego ustalania w każdym postępowaniu, które z kryteriów zyska szczególne znaczenie przy wyborze rekomendowanych kandydatów (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 24 marca 2021 r., I NKRS 44/21; z 17 listopada 2021 r., I NKRS 91/21).

9. W przedmiotowym postępowaniu, wszyscy uczestnicy pretendujący do objęcia stanowiska sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Koninie, spełnili formalnie wszystkie kryteria wyboru, a zatem zadaniem Rady było przeprowadzenie weryfikacji i dokonanie wyboru tej osoby, która spełniła wszystkie kryteria – oceniane łącznie – najpełniej i w najwyższym stopniu (s. 9 Uchwały).

Zauważyć należy, że Rada w sposób wyczerpujący uzasadniła wybór rekomendowanego kandydata, biorąc pod uwagę nie tylko najdłuższy staż orzeczniczy oraz – w przeciwieństwie do skarżącego - delegację do sądu wyższej instancji, ale również pełnienie funkcji administracyjnych w strukturze wymiaru sprawiedliwości, ukończenie szeregu studiów podyplomowych, posiadanie doświadczenia dydaktycznego oraz pozytywne opinie służbowe i jednogłośnie poparcie Kolegium Sądu Okręgowego w Koninie (s. 9 Uchwały). Jak słusznie zauważył skarżący, kryterium stażu pracy przy ocenie kandydatów na stanowisko sędziowskie nie może mieć znaczenia decydującego, a dłuższy czas wykonywania zawodu nie przesądza samodzielnie o większym doświadczeniu zawodowym. Warto jednak dodać, że kryterium doświadczenia zawodowego nie może być jednak zupełnie oderwane od stażu pracy, ale i od innych elementów. Jeżeli byłoby natomiast ograniczone tylko do długości stażu, to mogło by mieć charakter dyskryminujący. Przy kryterium doświadczenia zawodowego w postępowaniach awansowych winno brać się pod uwagę staż pracy wspólnie

z innymi elementami takimi, jak m.in. jakość orzekania, rodzaj spraw w referencie sędziego, delegowanie do sądu wyższego rzędu, dorobek naukowy czy publikacje (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 2 marca 2021 r., I NKRS 17/21; z 12 kwietnia 2022 r., I NKRS 139/21).

Odnosząc powyższe do zaskarżonej Uchwały wskazać należy, że rekomendowany kandydat miał najdłuższy spośród kandydatów staż zawodowy (w tym blisko 30-letni staż orzeczniczy, w sytuacji gdy skarżący posiada 12 letni staż orzeczniczy), ale nie był to jedyny i decydujący element oceny jego doświadczenia zawodowego. O przedstawieniu Prezydentowi RP I. F. zadecydował całokształt okoliczności sprawy, a w szczególności bogate doświadczenie zawodowe, wieloletni staż orzeczniczy zdobyty w sądzie rejonowym, a także w trakcie delegacji do sądu okręgowego, odpowiedni poziom wiedzy prawniczej, wnioski płynące z oceny pracy i kwalifikacji, opinie służbowe, pełnione funkcje administracyjne w sądownictwie, doświadczenie dydaktyczne, ukończone liczne studia podyplomowe, jednogłośnie poparcie Kolegium Sądu Okręgowego w Koninie (s. 10 Uchwały). Uwzględnienie wskazanych kryteriów, jak już wcześniej wspomniano, jest autonomicznym i uznaniowym wyborem Rady. Natomiast okoliczności, jakie spowodowały, że kryteria przybrały postać niekorzystną dla skarżącego, nie poddają się ocenie Sądu Najwyższego.

W końcowych uwagach warto dodać, że skarżący zaznaczył, iż nie neguje nabytego doświadczenia zawodowego rekomendowanego kandydata, który jak zauważył „18 lat jest starszy ode mnie, zarówno stażem sędziowskim, jak i wiekowym, i od którego też jako Jego aplikant wiele się nauczyłem”, stwierdzając przy tym, że chciałby, aby w procedurze powoływania sędziów skrupulatnie przestrzegać procedur nominacyjnych na każdym ich etapie (s. 4 odwołania).

10. Mając na względzie, że pisemne motywy Uchwały nie mogą być powtórzeniem całego zgromadzonego materiału sprawy, tym bardziej że członkowie KRS przystępując do oceny poszczególnych kandydatów dysponują całością dokumentacji dotyczącej każdej z ocenianych osób, w tym także zgłoszonymi przez kandydatów uwagami do oceny, jak miało to miejsce w przedmiotowym postępowaniu, nie budzi wątpliwości, że przedstawiona

charakterystyka kandydatów pozwala uznać, iż Rada wbrew twierdzeniom skarżącego nie pominęła żadnej istotnej części jego kompetencji.

Podsumowując, Rada wskazała kryteria, które jej zdaniem kandydat rekomendowany wypełnia w sposób wyższy niż skarżący. Kryteria wskazane przez Radę są jasne, a ich zastosowanie przez Radę nie budzi wątpliwości.

11. Wobec bezzasadności podstaw i zarzutów odwołania, Sąd Najwyższy orzekł zatem o jego oddaleniu na mocy art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 u.KRS.

Od uzasadnienia wyroku zdanie odrębne złożył SSN Tomasz Przesławski.

[as]

[JW]